

ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Папіжук В.О.

Кандидат педагогічних наук, доцент

Завідувач кафедри міжкультурної комунікації та іншомовної освіти

Житомирський державний університет імені Івана Франка

З початку ХХІ століття в традиційне навчання активно впроваджуються комп'ютерні технології, особливо великі зміни зумовив швидкий розвиток мережі Інтернет, що дало можливість не лише мати доступ до величезних інформаційних ресурсів з усього світу, а й спілкуватись з усім світом в режимі online. Виклики сучасності останніх років, зокрема, пандемічні обмеження, війна в Україні, а також процеси реформування освіти у ЗВО зумовили стрімкий розвиток концепції дистанційної освіти, згідно з якою, дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірнього, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [1]. Така форма навчання передбачає доступ до інтернету, технічне забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також володіння викладачами технологіями дистанційного навчання.

Дистанційне навчання – це технологія, яка, використовуючи сучасні телекомунікації та інформаційне освітнє середовище, постачає слухачам навчальні матеріали та організовує спілкування. Перевагами такого навчання є:

- Навчання у зручний для учня час та у зручному місці;
- Навчання без відриву від виробництва або іншого виду діяльності;
- Можливість регулярного контакту з викладачем, використовуючи, наприклад, відеозв'язок;
- Доступність структурованого навчального матеріалу в електронному вигляді;

- Використання в навчанні нових досягнень ІКТ, що сприяє входженню молоді у світовий інфопростір;
- Можливість для здобувачів отримати освіту у навчальних закладах різних країн, не залишаючи дому;
- Позитивний вплив на студента, підвищення його творчого та інтелектуального потенціалу за рахунок самоорганізації, прагнення і вміння самостійно приймати відповідальні рішення;
- Нова роль викладача, наприклад, роль фасилітатора, наставника-консультанта, а також підвищення його кваліфікації відповідно до інновацій та розвитку ІКТ.

Дистанційне навчання має також і недоліки, зокрема:

- Необхідність безпосереднього контакту зі студентом для адекватного оцінювання та успішної корекції навчання;
- Небезпека списування та прокрастинації навчання;
- Можливі технічні проблеми Інтернет-підключення : відсутність зв'язку, слабкий сигнал, відключення електрики, тощо;
- Вміння здобувачів самоорганізовуватися та розрахувати свій час.

Серед найпоширеніших видів дистанційних технологій можна назвати веб-заняття, наприклад, лекції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми, тощо, які можна проводити, використовуючи телекомунікаційні засоби; телеконференції; синхронні чат-заняття; дистанційні курси (комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених у віртуальному навчальному середовищі для організації дистанційного навчання на основі ІКТ).

Засобами дистанційного навчання є синхронні (Zoom, Skype, Google Classroom, Viber відеозв'язок), та асинхронні (електронна пошта, блоги, онлайн відео-уроки, матеріали для опрацювання, включаючи аудіо- та відеофайли).

Серед найбільш результативних видів діяльності в процесі дистанційного навчання іноземної мови є діалогічна та монологічна інтеракція викладача-тьютора

та студента як під час пояснення нового матеріалу, так і в процесі його відпрацювання.

Саме для максимальної ефективності дистанційних занять з іноземної мови доцільно використовувати метод так званого «занурення» в мовне середовище. Методика «мовного занурення» - це унікальна комунікативна методика (The Communicative Approach) навчання іноземних мов [3], яка здійснюється за допомогою створення штучних умов мовного середовища, наприклад, ізоляція студентів від рідного мовного оточення або запрошенням викладача-носія мови тощо [4]. В основі методу «занурення» в мовне середовище знаходиться вимога спілкуватись викладачу і студентам ЛИШЕ іноземною мовою протягом усього курсу, виключаючи будь-яке вживання і студентами, і викладачем рідної або будь-якою іншої мови-посередника.

Для отримання значимих результатів за вказаною методикою, необхідно дотримуватись деяких правил, наприклад, відмовитись від прямого перекладу слова, яке має асоціюватись з образом предмету чи дії, а не зі своїм українським аналогом. На допомогу студентам можуть прийти жести й наочність, що допоможе, не спираючись на лексику рідної мови, інтуїтивно будувати іншомовні фрази. Зазначений метод пропонує ігнорувати мовні помилки, для того, щоб студенти зосереджувались на початку вивчення іноземної мови на тому, що сказати, а не як сказати. В процесі такого навчання іноземної мови студент рухається від засвоєння мовних навичок до усвідомлення законів мови, тобто від практики до теорії, а не навпаки, як прийнято за традиційними методиками. Багато уваги варто приділити позавербальним засобам, наприклад, жестам, міміці, малюнкам, фото, а також відео, телепередачам, фільмам та медіаресурсам, що дасть змогу студентам познайомитись з культурою іншого народу, входити в іноземну мову «зсередини», ніби опинившись в країні, мову якої вивчають [6].

Методика «занурення» в мовне середовище під час дистанційного навчання дає змогу, витрачаючи мінімум часу, отримувати максимум знань, адже з часом

студенти навчаються автоматично запам'ятовувати нові слова, адже на зміну традиційної опори на переклад, використовується раціональна система повторення слів, підсилена самостійною роботою під час підготовки до занять.

Література:

1. Боремчук Л. І. Дистанційне навчання як педагогічна технологія; Луцький пед. коледж. URL: <http://intkonf.org/boremchuk-li-distantsiyne-navchannya-yak-pedagogina-tehnologiya/> (дата звернення: 10.04.2024).
2. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б.Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf (дата звернення: 11.04.2024).
3. Коваль Т. І. Реалізація технологій дистанційного навчання іноземних мов з використанням навчального середовища Moodle. Методика навчання іноземних мов майбутніх фахівців. 2011. Вип. 21. Ч. 6. 2001. С. 94-104.
4. Власенко І. Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б. Ліщинська. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf (дата звернення: 11.04.2024).
5. Лапшина І. С. Адаптивні підходи до моделювання освітніх процесів у системі дистанційного навчання. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2012. № 6. С. 42-47.
6. Слухенська Р. В., Іванушко Я. Г., Назимок Є. В., Мурадханян І. С., Особливості застосування методу «занурення» в мовне середовище в умовах дистанційного навчання. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.81.50>. 2022